

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proti. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrtica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

91. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 16. novembra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

Zoper draginjo.

Socialni demokratje so v državnem zboru vložili dva nujna predloga, ki zahtevata od vlade, naj porabi primerna sredstva, da se odpravi neznozna draginja, ki je že sedaj spravila delavsko ljudstvo v strašno bedo in ki lahko porodi še hujšo nevarnost za zdravje in življenje neposredujočih slojev, če se ne omeji pravočasno.

Socialni demokratje niso po vzoru meščanskih strank le pozvali vlado, naj prepreči draginjo, temuč so temeljito izdelali svoje predloge in so povedali sredstva, s katerimi se že sedaj lahko doseže znižanje cen. K predlogoma so podali tudi obsirno utemeljitev in so svoje zahteve obrazložili. Žal, da nam omejeni prostor ne dovoljuje, objaviti predlogov v celoti z obrazloženjem.

Glavna vsebina je pa sledeča:

I. Nujni predlog

poslancev Schrammla, Johanisa, Moraczewskega in Pittonija.

Pozivljamo vlado, naj se brez odlašanja poprime sledečih sredstev, ki se jih lahko takoj porabi in ki lahko neposredno olajšajo obstoječo bedo:

1. Vlada naj pospešuje uvoz ohlajenega in zmrznjenega mesa iz prekomorskih krajev v Avstrijo. V ta namen naj takoj razpravlja z južno ameriškimi in avstralskimi državami. Pri novi odreditvi parobrodne službe v južno Ameriko je misliti na to.

2. Vlada naj takoj razpravlja z ogrsko vlado, da se začasno zniža colnina za žito, sočivje in pičo na podlagi čl. VIII., zakona o carinskih tarifah z dne 13. svečana 1906, na polovico zneska, ki je določen v trgovinskih ugovorih, odnosno v avtonomnem carinskem tarifu.

Če kralj, ogrska vlada ne bi dovolila tega začasnega znižanja carine, naj vlada za toliko časa prepove izvoz piče, dokler je vsled pomanjkanja in draginje krme nemogoče ohraniti in pomnožiti domačo živino.

3. Vlada naj naloži političnim deželnim oblastim, naj povsod, kjer se podražuje najpotrebnejša živila v malih prodajih vsled kartelnih ugovorov, porabijo svojo pravico po § 51 obrtnega reda ter naj določijo maksimalne (najvišje) cene (katerih se ne sme prekoračiti), tudi tedaj, če bi se zoper to izrekle občine, trgovske zbornice in zadruga, v katerih vladajo trgovci in producenti živil. Obrtnim oblastim in državno-pravdniskim funkcionarjem naj se naloži, naj s strogo porabo svoje kazenske in obtoževalne pravice skrbne, da se pazi na maksimalne tarife.

II. Nujni predlog

poslancev Rennerja, Pika, Hudca, Olive in Vityka.

I. Za pospeševanje poljedelskega pridelovanja in živinoreje naj vlada predloži državnemu zboru sledeče zakonske načrte:

1. Zakonski načrt o zlaganju poljedelskih zemljišč namesto zakona z dne 7. junija 1883 dr. l. št. 92 in odnosnih deželnih zakonov. Uredbo zlaganja naj se olajša, izvršbo zlaganja naj se naredi bolj enostavno in ceno.

2. Načrt zakona o uredbi pravic porabe in uprave pri skupnih zemljiščih, s katerimi se do-

polni in izpremeni zakon z dne 7. junija 1893. dr. l. št. 99. Uredbo naj se izvrši uradoma. Izvršbo reguliranja naj se napravi bolj enostavno in ceno. Privatno-pravne razmere pri skupnih zemljiščih naj se razjasni, pravico porabe naj se vpiše v kataster. Prosto delitev zemljišč naj se zabrani.

3. Načrt zakona o reguliranju in odkupu servitutov (služnosti) namesto patenta z dne 5. julija 1753, dr. l. št. 130 in odnosnih deželnih zakonov. Kjerkoli upravičenci ali obremenjenci trdijo, da se je pri regulaciji ali pri odkupu ravnalo zoper zakonske predpise, naj se revidira regulacija. One, ki imajo pravico uživanja, je varovati glede njih pravic; za storjeno škodo je predpisati odškodnino in zoper odškodovanje je zažugati s kaznijo. Uvede naj se novo akcijo za odkup in regulacijo. Odstrani naj se številne določbe iz patenta, ki dajejo veleposestnikom predpravo na račun upravičenih kmetov.

4. Načrt zakona za varstvo planin, ki prepove, da bi se planine utegnile planinskemu gospodarstvu in izpreminjale planinsko zemljo v druge kulture. Naloži naj se planinsko knjigo, določi prisilno obdelovanje, gospodarske načrte za planinsko gospodarstvo naj se uradno pregleda.

5. Deželnim zborom naj se predloži načrte zakona o reformi lovske pravice, da se prepreči preobilen razvoj lovske divjačine.

II. Država naj spravi državne in fondove posesti bolj kakor doslej v službe narodnega gospodarstva. Planinske melioracije (izboljšanja) naj se izvrši čim prej in v čim večjem obsegu. Nakloni naj se največjo pažnjo uvozu in vzgoji polnovrednih govejih pasem. Les za kurjavo, stavbo in porabo, ki se ga pridobi v državnih hostah, naj se spravi kolikor mogoče brez kapitalističnega prekupovanja v konzum (v porabo).

III. Vlada naj prekliche prepoved glede uvoza živine iz Rusije, Rumunije in Srbije in naj se začne s temi državami takoj dogovarjati glede živino-zdravniških ugovorov.

Dokler nikjer ni mogoč uvoz živine iz teh držav brez nevarnosti za domačo živino, naj se postavi ob meji državne klavnice in naj se dovoli uvoz tuje živine v te klavnice. S popolnim osamljenjem in strogim nadzorovanjem teh klavnice in železniških tirov, ki drže vanje, ter s strogim živino-zdravniškim preiskovanjem na tem potu vpejlane živine naj se prepreči prehod živinskih bolezni iz tujine. Meso naj se iz teh klavnice pripelje v hladilnih vozovih v večja tržna središča in naj se ga odda brez prekupovanja mestnim in pod občinskim nadzorstvom stoječim klavnice in konzumnim društvom.

Z zadovoljstvom izreka zbornica, da pojemajo nevarne živinske bolezni v Avstriji in poziva vlado, naj tudi zanaprej energično preprečuje nalezljive bolezni. Protestira pa, da bi se zlorabljalo zakonske določbe, ki imajo le varovati domačo živinorejo, v ta namen, da bi se preprečilo ali otežalo uvoz zdrave živine in zdravega mesa na avstrijske trge.

V veterinarne svete naj se pokliče poleg delegatov poljedelskih društev in živinozdravnikov tudi župane deželnih glavnih mest in zastopnike konzumnih društev. V stalni odbor veterinarne sveta naj volijo polovico udov zastopniki poljedelskih društev, drugo polovico pa zastopniki konzumentov.

IV. Vlada naj podpira ustanovitev kmečkih zadrug za porabo živine. Takim zadrugam se pa sme le tedaj dovoliti državne subvencije, če se zavežejo, da bodo prodajale samo na domačih živinskih trgih,

da se ne bodo udeleževale kartelov za dogovore o cenah in da bodo prodajale kolikor mogoče brez prekupovanja mestnim in pod občinskim nadzorstvom stoječim klavnice in konzumnim društvom. Zadrugam, ki ravnajo zoper ta pogoj, naj se vzame subvencijo. Že kadar se dovoli takim zadrugam subvencijo, naj se jim pove, da jo bodo morale povrniti s 5 odstotnimi obrestmi, ako ne izpolnijo pogojev.

Tudi mlekarskim in sirarskim zadrugam naj se dovoli subvencije samo pod takimi pogoji.

Poljedelska društva, ki stoje v službi politične agitacije ali pa ki pospešujejo kartele za zvišanje cen, se ne sme dovoliti subvencij.

V. Ker občinski zastopi, ki so sestavljeni na podlagi privilegirane volilne pravice, ne izvršujejo svoje dolžnosti, da bi pospeševali oskrbo občin z živili in se bojevali proti oderuskemu kupčevanju z živili, se poziva vlado, naj nemudoma predloži deželnim zborom zakonske načrte za upeljavo splošne, enake in direktne volilne pravice za občine.

VI. Vlada naj predloži državnemu zboru zakonski načrt, s katerim se odpravi davek na meso in klavno živino na deželi in užitnino v mestih in zniža davek na pivo, žganje, sladkor in petrolej.

Tirolsko žitno naklado naj se odpravi.

Lepi ljudski prijatelji.

Najnovejša koalicija v državnem zboru, ki je posledica nenaravne mešanice v novi vladi, že pokazuje robove. Ko smo rekli, da pomeni predelana Beckova vlada kabinet proti socialni demokraciji, smo uganili, kar ni bilo težko uganiti. Toda takrat vendar še nismo mislili, da se pokaže tako hitro protiljudska barva te zveze, v kateri so združena največja politična nasprotja. A že v terek se je pokazala in kdor ima oči, da gleda, ne more več dvomiti, da prihaja v avstrijski politiki sovraštvo do ljudstva v popolno veljavo.

Med bremenami, ki teže avstrijsko brezposestno prebivalstvo, je militaristično breme gotovo najtežje. Ono pa pritiska v različnih oblikah. Za veliko množico so zlasti orožne vaje sila občutljive. Delavec, mali kmet, mali obrtnik, ki mora nagloma zapustiti svojo družino in svoje delo ter nekoliko tednov nositi puško, pride lahko v strahovit položaj. Država ga pač pokliče iz njegovega domovja, nihče mu pa ne pove, kako naj prehrani svojo družino v času ko se vabi «za resnost». Kdor je že bil v takem položaju — in bilo jih je na tisoče leto za letom! — lahko presodi, koliko skrbi, koliko bede, solza in obupa veljajo take orožne vaje.

Militaristična država pravi, da ne more izhajati brez orožnih vaj. Če je to res, tedaj je njena dolžnost poskrbeti, da se izvrši take vaje brez pretežkih nadlog za rezerviste in njih nedolžne družine. Zaradi tega so vložili socialni demokratje že pred počitnicami natančno izdelan zakonski načrt, po katerem naj bi potrebni rezervisti dobili primerno odškodnino. V terek pa je prisel ta nujni predlog na razpravo v zbornici. Besedilo tega

zakonskega načrta

je sledeče:

§ 1. Brambovski in služabni obvezanci rezerve ali nadomestne rezerve, vojske, mornarice in deželne brambe morajo dobiti za vsak dan, ki ga prebijejo na orožni (službeni) vaji v posebej določenih slučajih odškodnino iz državne blagajne.

§ 2. Pravico do odškodnine ima na orožno vajo poklicani, če je do poklica skrbel za ženo, otroka, očeta ali mater in če je dotični

Čudna je slovanska politika, posebno čudna pa še slovenska liberalna. Znano je, da se je dr. Tavčar, ko je začel «Slovenec» hvaliti Šukljeva in Šušteršiča kot edino zaslužna moža za belokranjsko železnico, izdal v «Slov. Narodu» kategorično povelje: «Proti nagodbi ne sme glasovati noben Slovenec!» Ta ukaz je še ponovil in je dejal, da mora propasti liberalna stranka, če bi njeni poslanci glasovali proti nagodbi. Dr. Tavčar je nedvomno upal, da doseže s svojo zapovedjo uspeh. Menda je bil tudi prepričan, da je njegovo mnenje pravo. V soboto je pa jugoslovanski klub, čegar člani so liberalni slovenski poslanci, sklenil, glasovati proti nagodbi, torej ne tako, kakor hoče dr. Tavčar, ampak kakor zahteva Supilo. «Slovenskem Narodu» mora biti sklep znan. Ali «Narod» izhaja in — molči. Tavčarjeva zahteva je poteptana, toda Tavčar se ne oglasi. To je eno znamenje liberalne resnobe. Drugo je to: V soboto je klub sklenil, glasovati proti nagodbi. V nedeljo je imel Hribar v Ljubljani shod. Govoril je mnogo, toda tega sklepa, ki bi bil najvažnejši, ni naznanil. Ali je to politika? . . . S svojim gorečim zavzemanjem za nagodbo Tavčar nima prav. Ampak bilo bi vendar treba vedeti, ali se je medtem prepričal, da se je motil? Ali je liberalna stranka v tako važnem vprašanju složna ali ne? In Hribarjev klub ima gotovo prav s svojim sklepom; če ima prav tudi z razlogi, ne vemo, ker jih ne poznamo. Toda zakaj ne pové svojim volilcem svojega sklepa? Zakaj ne pojasni stvari? Zakaj ne dokaže, da je Tavčarjevo stališče napačno? . . . Klavna je ta politika, da se bogu smili; pa je pač liberalna.

Umetnost in književnost.

Naši Zapiski — petega letnika štev. 10 je izšla s sledečo vsebino: **Abditus:** Jugoslovanstvo. — R. L.: Anarhizem (nadaljevanje). — Em. Škatala: Antimilitarizem Hervéja in antimilitarizem socialne demokracije. — Književnost: «Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo» (A. Kristan); «Dijaški almanah za leto 1907—8» (uredil V. M. Zalar); «Hlapec Jernej in njegove pravice» (Ivan Cankar); «Poezije» (Dragan Šanda); «Ponižani in razžaljeni» (T. M. Dostojevskij, poslovenil Vladimir Levstik). — Priporočamo to izvrstno socialno, sploh edino slovensko revijo toplo vsem čitateljem. Naročnina za celo leto 3 K.

Društvene vesti.

V dneh 23. in 24. t. m. bo predaval v «Delavskem Domu» v Trstu gospod Lenart Lotrič, voditelj slovenske sekcije «Svobodne misli» v Pragi in sicer: Dne 23. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer o svobodni misli in demokraciji; dne 24. tudi ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer pa o mrtvi roki. Vstopnina 20 vin. za osebo. S tem predavanjem bo tedaj vstreglo društvo stari želji svojih članov in obiskovalcev predavanj, od katerih pa pričakuje, da razvijejo za ta predavanja čim več zanimanja.

Pulj. Začetkom tega tedna so doživeli puljski delavci nekaj novega. V ponedeljek je priredilo «Delavsko zobrazevalno društvo» svoje prvo poljudno predavanje, kateremu pa bodo sledila poslednja redna predavanja. Za prvi večer je društvo pridobilo sodruga Etbina Kristana, ki je predaval o predmetu «Socializem in enako pravo naroda» v hrvaškem jeziku. Čeravno vseskozi popularno, je bilo njegovo izvajanje vendar zelo temeljito in poslušalci so imeli pravi užitek. Predavatelj je nepobitno dokazal, da obsega znanstveni socializem nujno tudi narodno enakopravnost, na drugi strani pa je moralo biti vsakemu poslušalcu jasno, da pridejo mali narodi samo s socializmom do enakopravnosti. — V torek dopoldne je predaval v pekovskem društvu o «kapitalizmu in delavstvu». Tudi tukaj se je zbralo v čitalnici lepo število poslušalcev, ki so slišali marsikaj novega in koristnega. — V torek zvečer je pa pripravil «Circolo di studi sociali» predavanje. Tukaj je sodrug Kristan govoril o temi «Socializem in kultura». S svojimi duhovitimi argumenti je naredil velik vtisk in vsem udeležencem je moralo biti jasno, da ustvari šele socializem tisto podlago, na kateri se kultura vse krepkeje razvija in postane šele velika, ker bode prinašala sadove vsemu človeštvu, obenem pa tudi zajemala iz vseh virov človeštva. — Tudi na polju delavske izobrazbe se je torej začelo v Pulju novo življenje in prepričani smo, da obrodi to delo bogate sadove.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Izšla je druga knjiga znamenitega romana

Pod spovednim pečatom

Stane 2 K.

Dobi se v upravnistvu «Rdečega Prapora» v Ljubljani, v založbi časopisa «Naprej!» v Idriji, v knjigarnah L. Schwentner v Ljubljani, A. Gabršček v Gorici, K. Florian v Kranju kakor tudi v vseh drugih knjigotržnicah.

Kdor še nima prve knjige romana 21 2—5

Pod spovednim pečatom

nabavi naj si tudi to. Stane 2 K 60 vin. Roman «POD SPOVEDNIM PEČATOM» je napisal bivši katoliški kapelan Hans Kirchsteiger, poslovenil ga pa je pisatelj Etbin Kristan.

Na moji mizici leži zaklad

čisto majhen je: Škatljica Fayejevih pravih Sodener mineralnih pastil. Jaz veliko kadim, vsled česar sem zjutraj in zvečer ves zagrljen. Zato jemljem zvečer predno se vležem in zjutraj predno vstanem po dve pastili in se znebim ne le slabosti, nego pastile uplijevo tudi dobrodelno na želodec; prehlajen pa sploh nikoli nisem. Vsled tega so mi Fayejeve prave pastile kakor zaklad in brez njih ne morem biti. Kupijo se za K 1-25 škatljica in sicer po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

W. Th. Guntzert, Dunaj, XII, Belghoferstrasse 6.

Budilka s svetečo
12—4 številščino.

Z enim zvoncec navadna	K 2-40
Z dvema zvoncecma	3—
S svetečo številščino	3-20
Znamka J. Prima	4—
Budilka za železničarje	5—
Budilka z bronastimi zvončki in bitjem	6—
Budilka z godbo	10—

Tri leta pisemno jamstvo. Ako ne ugaja, se denar vrne. Pošilja proti povzetju **Maks Böhnel** Dunaj IV, Margaretheinstr. 27. Zahtevajte moj cenovnik s 5000 podobami zastonj in poštine prosto.

KAVARNA „Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

POZOR! POZOR!
Za K 2-50

dobi vsak krasno remontoir pežno uro, «Gloria»-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z lepo pozlačeno, Pancer veržico, samo za K 2-50 3 komadi z veržicami K 7—

Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24—22

S. Urbach, Krakov št. 69.

Železolivci, formerji za srednje modelsko in šablonsko delo

dobe trajno in lepo delo ob dobrem zaslužku v akordu v Gorenji Avstriji. Ponudbe z napovedjo starosti in stanu pod šifro: „Livarna v Gorenji Avstriji“ F. 3333“ Haasenstein & Vogler, A.—G., Wien II, Neuer Markt 3.

NAZNANILO.

Cenjenim sodrugom najljubšeje naznanjam, da sem prevzela **staroznano gostilno na Radeckyjevi cesti hiš. št. 27.**

Potrudila se bodem svojim gostom ustreči s **pristno pijačo** in primerno **ceno kuhinjo**. Sprejemam tudi naročila v **abonement**. 5—2

Za par večerov v tednu je na razpolago tudi **brezplačno** soba za manjše organizacije.

Nemški in slovenski delavski listi na razpolago.

Proseč obilnega obiska beležim z odličnim spoštovanjem

Marija Petrič.

Razprodaja.

4 pare čevljev za 6 kron.

Po nakupu velike množine čevljev se odajo čevlji kratak čas po **sramotno nizki ceni, 1 par moških in 1 par ženskih čevljev** z nabitimi močnimi podplati, nadalje **1 par moških in 1 par ženskih modnih čevljev**, vsi 4 pari elegantni, močni za zimo. Velikost po cm. Vsi 4 pari stanejo **samo 6 kron**. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena. Ako blago ne ugaja, se denar vrne.

D. KESSLER, Krakov 68/8.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52—39

Thierryeve centifolijino mazilo proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franki.

Ne kupite nobene ure

dokler niste videli mojega velikega cenovnika.

3 leta pisemno jamstvo, za blago, ki ne ugaja se denar vrne.

Pošilja proti povzetju.

Zaloga ur in zlatnine

Maks Böhnel, Dunaj VI, Margaretenstrasse 27.

sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec.

Zahtevajte zastonj in poštine prosto veliki cenovnik s podobami. 12—4

Dobite:

Nikelasto Roskopf uro	K 3—
Srebrna Roskopf uro	6—
Z dvojnimi plaščem	8—
S trojnimi srebrnim	10—
Platike jeklene ure	7—
Roskopf za železničarje	7—
Prave „Omega“	17—
Srebr. okle, ne veržice	2—
14 kar. zlate ure	19—
14 „ „ veržice	20—
14 kar. zlate prstane	K 4—
Stenske ure	7—
Z bitjem na bron. zvonce	10—
Z godbo	12—
Ure s kukavico	8—
Kuhinj. ure, gredo 8 dni	6—
Builkke, 1 zvonec	2-40
Z dvema zvoncecma	3—
S svetečo številščino	3-20
Budilka z bitjem na bronasti zvonec	6—

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

47 v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem **svoje novo varjeno, priznано izborno pivo v sodnih in steklenicah.**

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.